

Handläggare: Karin Söderling
Telefon: 08 508 30121

Till Kyrkogårdsnämnden
2011-02-14

Årsredovisning 2010 Kyrkogårdsnämnden

Förslag till beslut

1. Kyrkogårdsnämnden godkänner årsredovisningen för år 2010 och överlämnar den till kommunstyrelsen
2. Kyrkogårdsnämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 20,1 Mkr
3. Paragrafen begärs omedelbart justerad

Carin Björnvall

t.f. förvaltningschef

Sammanfattning

Stadens nämnder ska årligen till kommunstyrelsen följa upp verksamhetens ekonomi och verksamhet. Kyrkogårdsnämnden kan i årsredovisningen för 2010 konstatera att uppsatta mål och åtaganden i huvudsak har uppnåtts. Bokslutet visar på ett överskott om 1,6 Mkr.

Bakgrund

Nämnden ska årligen lämna en årsredovisning, tidigare benämnt verksamhetsberättelse och bokslut. Nämndens årsredovisning utgör underlag till stadens årsredovisning och uppföljning av kommunfullmäktiges budget 2010. Nämndens årsredovisning ska fokusera på uppföljning av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål samt hur nämnden bidragit till att uppfylla dessa samt innehålla en analys av det ekonomiska utfallet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen och behandlats i förvaltningsgrupp 2011-02-03.

Sammanfattande analys

Kyrkogårdsnämnden redovisar i årsberättelsen att uppsatta mål, åtaganden och aktiviteter i huvudsak har uppnåtts. Bokslutet visar på ett överskott med 1,6 Mkr. Minskade intäkter för skötsel har kompenseras med ökade fonduttag och kapitaltjänstkostnaderna har varit lägre än budgeterat.

Nämnden arbetar kontinuerligt med att öka kvaliteten inom verksamheterna. År 2010 bjöd på en snörik och kall vinter och en längre torrperiod under sommaren vilket ställde särskilda krav på verksamheterna. Kundundersökningar, satsningar på ökade kapelltider och att kundtjänsten har utökat sina telefontider är en del av arbetet med att höja servicenivån. Vård, underhåll och utveckling av anläggningarna är viktiga prioriteringar. Under året har omprioriteringar inom underhållsbudgeten blivit nödvändiga. Krematorierna har exempelvis tvingats till betydande underhållsinsatser för att kunna klara driften. Uppståndelsekapellets fasadrenovering kommer att ta längre tid än beräknat och beräknas vara klart 2011. Entreprenadavtalet för markskötseln på Brännkyrka kyrkogård har sagts upp på grund av att entreprenören inte klarade uppdraget.

Projektering och upphandling för ett nytt krematorium vid Skogskyrkogården är en angelägen och omfattande aktivitet som har pågått under året. En arkitekttävling för en ny begravningsplats vid Järva friområde har avslutats och en vinnare har nu utsetts. Projektering av en utvidgning av Bromma kyrkogård har genomförts. Upphandlingen avbröts på grund av alltför höga anbud och byggnationen beräknas komma igång först 2011.

Angeläget har varit att påskynda arbetet med att öka säkerheten vid nämndens lokaler genom ett utökat skalskydd och utvecklade säkerhetsrutiner. Miljöarbetet är ett prioriterat område och genom nya energisparåtgärder och investeringar i ny teknik har elförbrukningen minskat. Sjukfrånvaron har minskat och uppgick till 4,5% vid årets slut.

Världsarvet Skogskyrkogården uppvisar ökat antal besökare och har i hög grad bidragit till besöksnäringen i Stockholms stad.

Antalet begravningsceremonier i nämndens lokaler och antalet gravsättningar är i stort sett oförändrade jämfört med 2009. Antalet kremationer har ökat beroende på utökat samarbete med länsförsamlingarna. Antal skötseluppdrag minskar och är nu drygt 79 000.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s INRIKTNINGSMÅL 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Målet har huvudsak uppnåtts. Nämnden följer aktivitetsplanen för konkurrensutsättning och under 2010 har det skett en konkurrensutsättning av markskötseln vid Brännkyrka kyrkogård, Galärvarvskyrkogården samt Judiska och Katolska begravningsplatserna vid Norra begravningsplatsen. Entreprenadavtalet för Brännkyrka kyrkogård har dock sagts upp på grund av att entreprenören inte klarat uppdraget.

Samarbetet med begravningsbyråbranschen har fortsatt i BESK-gruppen och en nyhet för året är en nöjd-kundundersökning som riktar sig till begravningsbyråbranschen. Resultatet blir klart först under första kvartalet 2011.

Begravningsplatserna har hög skötselnivå och anpassningar har gjorts för att göra dem ännu mer trygga, tillgängliga och attraktiva, bland annat genom ett skyltprogram och satsningar på lås- och skalskydd och förbättrad belysning.

Kulturarvet vårdas och under året har det bland annat påbörjats en upphandling av fasadupprustning av Uppståndelsekapellet. Vid Skogskapellet har genomförts dräneringsarbeten och tillgänglighetsanpassningar. Inventeringsinsatser har genomförts avseende bland annat gravvårdar och inventarier.

Nämnden har i hög grad bidragit till besöksnäringen i Stockholms stad genom framför allt visningar av världsarvet Skogskyrkogården. Även på Norra begravningsplatsen har det varit visningar. Satsningar på besöksverksamheten har också skett vid Allhelgonahelgen och FN-dagen den 24 oktober.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

● Uppfylls helt

Det täta samarbetet har fortsatt med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer och entreprenörer inom stenindustrin. Samverkan i BESK-gruppen har fortsatt under året. Ämnen som behandlats är bland annat transporter och hantering av avlidna, inpasseringssystem i bisättningsutrymmen mm.

Upphandlingar av olika driftentreprenader sker i enlighet med aktivitetsplanen men driftsentreprenaden för Brännkyrka kyrkogård har sagts upp och ny upphandling görs 2011.

Verksamhetsberättelse Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	19,28 %	22 %	33 %	2010

Kommentar:

Aktivitetsplanen följs men driftentreprenaden på Brännkyrka kyrkogård har sagts upp av entreprenören som inte klarat uppdraget. Detta innebär att tidplanen förskjuts för kommande objekt för konkurrensutsättning enligt aktivitetsplanen. En ny upphandling av driftentreprenaden på Brännkyrka kyrkogård görs 2011.

NÄMNDMÅL:

Nämnden ska ha ett gott samarbete med entreprenörer inom begravningsbranschen

● Uppfylls helt

Det täta samarbetet med olika entreprenörer inom begravningsbranschen, exempelvis begravningsbyråer och entreprenörer inom stenindustrin har fortsatt under året. Ett samrådsorgan finns, BESK-gruppen, med representanter från begravningsbyråbranschen och förvaltningen. Denna har träffats fyra gånger under året. De frågor som tagits upp i BESK-gruppen är bland annat transporter och hantering av avlidna, inpasseringssystem i bisättningsutrymmen mm.

Förvaltningen arbetar med att ta fram förbättrade webb- och informationslösningar som ska ge snabbare och säkrare handläggning vid beställningar av tjänster.

En kundundersökning har gjorts riktad till begravningsbyråerna. På grund av låg svarsfrekvens dröjer resultatet till första kvartalet 2011.

I syfte att hitta bra samverkansformer kring bisättning och hantering av avlidna har det bildats en regional samverkansgrupp tillsammans med Stockholms läns landstings hälso- och sjukvård. Där ingår även representanter från begravningsbyråerna.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
Nöjkundindex avseende begravningsbyråbranschen		65	2010

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
 Telefon 08 508 30 100
 Epost karin.soderling@stockholm.se

www.stockholm.se

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period

Kommentar:

Undersökningen har gjorts i november och december. Tyvärr har låg svarsfrekvens bidragit till att många påminnelser har gått ut och att undersökningen dragit ut på tiden. Resultatet ska vara vägledande för eventuella förbättringsåtgärder och för verksamheterna i deras verksamhetsplanering för 2011.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse

Webbaserad enkät till ☒ begravningsbyråbranschen	2010-01-01	2010-12-31	Avvikelse

Kommentar:

Resultatet från enkäten har låtit vänta på sig eftersom den låga svarsfrekvensen tvingat USK till att gå ut med fler påminnelser än planerat.

NÄMNDMÅL:

Upphandling ska ske i konkurrens

◆ Uppfylls delvis

Under 2010 skedde konkurrensutsättning av markskötsel vid Brännkyrka kyrkogård, Galärvarvskyrkogården samt Judiska och Katolska begravningsplatserna vid Norra begravningsplatsen.

I övrigt har gjorts flera upphandlingar kopplade till investeringar och större underhållsprojekt. Här kan nämnas processutrustning till Skogskrematoriet II, kistställ och ny kylutrustning till Skogskrematoriet, trädvård, konsultuppdrag och energieffektiviseringsprojekt.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.2 Jobb istället för bidrag

● Uppfylls helt

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de ☒ aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder/bolag)	6 st	6 st	1 400 st	Verksamhetsberättelse 2010

Verksamhetsberättelse Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	130 st	121 st	3000 st	2010

Kommentar:

Nämnden har erbjudit 130 ungdomar sommarjobb. Dessa har i huvudsak varit sysselsatta med gräsklippning, ogrärensning mm ute på kyrkogårdarna. Ett antal sommarjobbare har arbetat med kundundersökningar, inventeringar av gravvårdar mm.

NÄMNDMÅL:

Nämnden ska bidra till ökad sysselsättning genom att ta emot sommarungdomar och aspiranter från Jobbtorg

● Uppfylls helt

Nämnden har fortsatt tagit ansvar för sommarungdomar, aspiranter från Jobbtorg samt andra grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden, exempelvis personer som arbetstränar via Försäkringskassan men även personer dömda till samhällstjänst. Nämnden sysselsätter fler ungdomar i sommarjobb än vad nämnden får centrala medel till. Målet 121 sysselsatta har överträffats och 130 ungdomar har varit sysselsatta. Ungdomarna erbjuds att arbeta längre än 6 timmar per dag. Platserna har funnits, förutom inom serviceverksamheten, inom administrationen och inom den tekniska avdelningen och vid Visitors Center.

Nämnden har, liksom föregående år, erbjudit sex praktikplatser till aspiranter från Jobbtorg. Dessa platser har varit besatta längre eller kortare perioder. Under 2010 har nämnden lyckats erbjuda även arbete till personer med lönebidrag och nystartsjobb.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

● Uppfylls helt

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av stadens fordon som använder dubbade däck, exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder/bolag)	20 %	20 %	0%	2010

Verksamhetsberättelse Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut • förpackningar och papper (alla nämnder/bolag)	100 %	100 %	100 %	2010
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade □ etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder/bolag)	79%	95 %	85 %	Verksamhetsberättelse 2010
Kommentar: Indikatorn mäter kostnaden miljöbränsle i förhållande till kostnader för övrigt bränsle. Eftersom förvaltningen har tillgång till ett stort antal andra maskiner och arbetsfordon - och uppgifterna hämtas ur ekonomisystemet, blir redovisningen lätt missvisande. Förvaltningen har därför valt att göra en uppskattning utifrån statistiken för fordonsdriften.				
Samtliga leasade och egna bilar har i huvudsak tankats med miljöbränsle. Periodvis har det varit brist på biogas vid tankställena. Två av bilarna med etanoldrift har haft motorproblem vid tankning med etanol.				
Andel medarbetare som under arbetstid använder □ miljövänliga transportmedel när de reser i tjänsten		72 %	65%	2010
Kommentar: Indikatorn kan inte följas upp för år 2010 eftersom staden inte genomfört någon medarbetarenkät. En resepolicy är framtagen som är vägledande för resor i tjänsten.				
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon • exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder/bolag)	100 %	100 %	100 %	Verksamhetsberättelse 2010

Verksamhetsberättelse Nämnd

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljökadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	100 %	tas fram av nämnden	2010
Elförbrukning (alla nämnder/bolag)	3 800 000 kWh	4 100 000 kWh	minska	2010
Elförbrukning per kvadratmeter	190 kWh/kvm	220 kWh/kvm	tas fram 2010	2010

NÄMNDMÅL:

Verksamheternas negativa miljöpåverkan ska minska

- Uppfylls helt

Arbetet har fortsatt med att miljöanpassa verksamheten. Införandet av miljöledningssystem enligt ISO 14001 pågår inom alla verksamheter. Under året har dessutom gjorts satsningar på bland annat energieffektiviseringar. Här kan nämnas byte av gatuarmaturer till lågenergilampor och LED-belysning på Skogskyrkogården. Ett produktionssamarbetsavtal med Fortum har tecknats som medför att överskottsvärme från krematorierna kan tillföras fjärrvärmenätet. Alla miljöombud har deltagit i Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation/Sveriges kyrkogårdschefers konferens i Kalmar för att få inspiration till det egna miljöarbetet.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
Antal enheter som har påbörjat ett systematisk miljöledningsarbete enligt ISO 14001		100 %	100 % 2010

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
 Telefon 08 508 30 100
 Epost karin.soderling@stockholm.se

www.stockholm.se

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

◆ Uppfylls delvis

Vården av kulturarvet på stadens kyrkogårdar och begravningsplatser har hög prioritet och inte minst världsarvet Skogskyrkogården bidrar i hög grad till besöksnäringen i Stockholms stad. Vid vissa av de planerade inventeringarna och underhållsprojekten har tidplanen dock förskjutits på grund av arbetets omfattning, krav på myndighetsprövningar mm.

De guidade visningarna för allmänheten av världsarvet Skogskyrkogården sker i samarbete med Stockholms stadsmuseum och de har tidigarelagts och startade redan i maj. Antalet besökare har ökat och då i första hand till Visitors Center.

En fortsatt hög tillgänglighet, öppna kapell med musikarrangemang och guidningar gör Alla Helgons dag till den dag där fler än 130 000 besöker någon av stadens begravningsplatser.

NÄMNDMÅL:

Kulturarvet på stadens begravningsplatser ska bevaras, vårdas och synliggöras

◆ Uppfylls delvis

Den kulturhistoriska inventeringen av stadens begravningsplatser har fortsatt under hela året. Framför allt är det gravvårdar som har kartlagts och värderats ur ett kulturhistoriskt perspektiv. Alla gravvårdar på innerstadsförsamlingarnas kyrkogårdar har inventerats. Begränsade resurser och få aktörer inom branschen bidrar till en eftersläpning av underhållsarbeten som avser gravvårdar med evighetsavtal. Innerstadsförsamlingarnas kulturarv och församlingarnas ansvar för detta har särskilt lyfts fram i den dialog som förs kring de bidrag som nämnden ger till 13 innerstadsförsamlingar som själva sköter sina kyrkogårdar.

På Skogskyrkogården ska en fasadrenovering av Uppståndelsekapellet genomföras. Detta projekt har försenats på grund av tillståndsprövningar och kan bara genomföras under den varma årstiden varför det genomförs 2011.

Akuta underhållsinsatser har genomförts vid krematorierna. Dräneringsarbeten och tillgänglighetsanpassningar har genomförts vid Skogskapellet. I övrigt har upprustningar av vägbeläggningar, servicestationer, murar och trappor inom ramen för underhållsprogrammet gjorts på de flesta av begravningsplatserna.

Samarbetet med Stockholms stadsmuseum har fortsatt, både vad gäller antikvariskt stöd vid underhålls- och upprustningsprojekt samt genom att de anordnar visningsverksamhet, både vid världsarvet Skogskyrkogården och vid Norra begravningsplatsen. En digitalisering av delar av ritningsarkivet har inte kunnat påbörjas under året. Materialet är så omfattande att en plan måste först

Verksamhetsberättelse Nämnd

tas fram för hur detta arbete ska genomföras.

Artregistret är ett verktyg som hjälper till med katalogisering och prioritering av trädvårdsinsatser. Under 2010 har fortsatt bekämpning av den holländska almsjukan prioriterats. Flera av de karaktäristiska hängalmarna på Norra begravningsplatsen är drabbade. Ett nytt vaccin har prövats på almar på Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen. Mycket resurser har lagts på fällningar av smittade träd för att begränsa smittspridningen. Ett samarbete med stadens och Solna stads trädansvariga har sökts för att göra gemensamma insatser mot almsjukan och andra trädsvjukdomar. Gemensamma insatser har genomförts i samverkan med Brännkyrka församling. Planeringen för förnyringen av trädbestånden på Skogskyrkogården har pågått under året. Ympningar av träd och fröinsamling har genomförts för uppdrivning av nya plantor.

Allhelgonahelgen, Julafton, Mors och Fars dag är dagar där antalet besökare är stort på begravningsplatserna och där också platsernas värdefulla kulturmiljöer kan lyftas fram och synliggöras. Vid allhelgonahelgen genomfördes sedvanliga aktiviteter med öppna kapell, musik i kapellen och guidade visningar. Personal fanns på plats som kunde svara på frågor och hjälpa anhöriga med att hitta graven. 130 000 personer beräknades besöka stadens begravningsplatser enbart på Alla Helgons Dag.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Allhelgonahelgen	2010-11-05	2010-11-07	
☐ Digitalisering av ritningar och foton	2010-01-01	2010-12-31	Avvikelse
Kommentar: Detta är ett större projekt som inte påbörjats under 2010. Ett första steg är att göra upp en plan för hur och vilka delar som ska digitaliseras. Planen tas fram 2011.			
☒ Dränering kring Skogskapellet	2010-01-01	2010-12-31	
☐ Inventering av inventarier	2010-01-01	2010-12-31	Avvikelse
Kommentar: Inventeringen görs först 2011.			
☐ Upprustning av Uppståndelsekapellet	2010-01-01	2011-07-31	Avvikelse
Kommentar: Tillståndsprövningar gör att projektet måste förskjutas och kan tidigast slutföras under 2011. Fasadrenovering kan dessutom endast ske under den varma årstiden varför projektet fullföljs under sommarhalvåret 2011.			

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
 Telefon 08 508 30 100
 Epost karin.soderling@stockholm.se

www.stockholm.se

NÄMNDMÅL:
Världsarvet Skogskyrkogårdens värden ska förmedlas tydligare

● Uppfylls helt

Världsarvet Skogskyrkogården bidrar i hög grad till besöksnäringen i Stockholm. Besökssiffrorna visar på ett ökat antal besökare jämfört med 2010. Öppettiderna har utökats genom att säsongen förlängts. Sammantaget har Visitors Center haft 13 000 besökare (11 000 år 2009) och 4000 personer har deltagit i olika visningar. Olika specialvisningar med varierande teman har arrangerats, bland annat under Stockholm Pride. Det är också mycket nöjda besökare enligt den kundundersökning som genomförts. Särskild nöjda är man med bemötande, service och visningsverksamhet. Antalet besökare på hemsidan www.skogskyrkogarden.se har också ökat med över 20% (54 000 besök). FN-dagen den 24 oktober uppmärksammades med visning och föredrag om *Världsarv - ett globalt ansvar*. Kännedomen om att Skogskyrkogården är ett världsarv har också ökat. Kunskapen bland unga är dock fortfarande relativt låg (ca 36%).

Under 2010 har också ett samarbete inletts med ASCE (Association of Significant Cemeteries i Europe) kring en EU-projektansökan som syftar till marknadsföring av ett antal kyrkogårdar i Europa "The European Cemeteries Route".

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
● Andel besökare som anser sig i hög grad fått ökad kunskap om världsarvet	90 %	80 %	2010
Kommentar: USK har sammanställt en kundundersökning som visar på mycket hög kundnöjdhet med visningar, bemötande och information.			
● Andel stockholmare som känner till att Skogskyrkogården är ett världsarv	59 %	54 %	2010
● Ökning av antalet besökare på världsarvets Skogskyrkogårdens hemsida	22,73 %	20 %	2010
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ FN-dagen	2010-10-24	2010-10-24	

Verksamhetsberättelse Nämnd

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse

Kommentar:
 Särskild visning och föredrag om
 Världsarv - ett globalt ansvar

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

● Uppfylls helt

Via hög skötselnivå på stadens begravningsplatser, satsningar på säkerhet, trygghet, tillgänglighet mm har målet uppnåtts. Antalet allmänna klagomål på begravningsplatserna är fler än uppsatt mål men kan förklaras med driftproblem på bevattningsanläggningar och en driftentreprenad där avtalet nu är uppsagt.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period

Andel anställda som känner till det förebyggande säkerhetsarbetet.		90 %	öka	2010

Kommentar:
 Eftersom det inte genomförts någon medarbetarenkät under 2010 kan indikatorn inte följas upp.

Antalet särskilt prioriterade incidenter, olyckor och effekter av inträffade händelser som identifierats i risk- och sårbarhetsanalysen.	0 st	0 st	Tas fram 2010	2010

Kommentar:
 Enligt de scenarier som användes som underlag för risk- och sårbarhetsanalysen kunde inga möjliga incidenter identifieras.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse

Rutiner för hur incidentrapporteringen ska utföras i verksamheten ska utarbetas.	2010-01-01	2010-12-31	

Kommentar:
 Utbildningsinsatser har genomförts för incidentrapportering i RISK, ett webbaserat system för rapportering av skador, olyckor mm.

Verksamhetsberättelse Nämnd

- Utarbeta uppföljningsbara aktiviteter och 2010-01-01 2010-05-01
 indikatorer utifrån stadens brottsförebyggande program.

Kommentar:

Nämnden genomförde under sommaren en kundundersökning med frågor till främst besökare som bland annat handlar om upplevd trygghet. Upplevelsen av trygghet är mycket stor.

Nämnden har redan ett antal aktiviteter som stödjer det brottsförebyggande programmet - ex belyningsåtgärder samt installation av larm- och passersystem som ska verka brottspreventivt. Klotter saneras omedelbart och skötselinsatser görs för att säkra en snygg och trygg miljö, exempelvis sänkning av häckar till max 1,40 m där detta är möjligt. I dialogen med innerstadsförsamlingarna fokuseras bland annat på extra städpengar för att värna om en snygg och trygg miljö.

- Utbildningsplan för säkerhetsarbetet ska 2010-01-01 2010-12-31
 upprättas.

Kommentar:

En plan är under utarbetande.

NÄMNDMÅL:

Begravningsverksamheten ska präglas av hög säkerhet.

- Uppfylls helt

Nämndens byggnader saknar i dag ett modernt och enhetligt låssystem. Under 2010 har installerats nya larm- och passersystem till förvaltningens lokaler. Detta ska säkerställa att hantering av kistor med stoft sker på ett fortsatt etiskt och säkert sätt. Det ska vara enklare för behörig personal att öppna och larma av vid visning och besök. Personalen vid kapellenheten och krematorie-enheterna har också genomgått en årlig obligatorisk brandskyddsutbildning. En särskilt sammansatt riskgrupp deltar aktivt i säkerhetsarbetet.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Brandskyddsutbildning	2010-01-01	2010-12-31	
☒ Installation av larm- och passersystem	2009-12-01	2011-12-31	

NÄMNDMÅL:

Nämnden ska värna om stadens begravningsplatser som trygga, tillgängliga, vackra och rofyllda.

- Uppfylls helt

Verksamhetsberättelse Nämnd

En kundundersökning har gjorts vid sex kyrkogårdar, som visar att besökarnas är mycket nöjda med begravningsplatsernas skötsel och upplevelsen av trygghet och rofylldhet. Inte minst upplevs kyrkogårdarna/begravningsplatserna som vackra. Förbättringsåtgärder behövs framförallt när det gäller tillgången på sittplatser och toaletter.

Samverkan sker med nämndens handikappråd enligt en särskild åtgärdslista. Tillgängligheten på stadens begravningsplatser har ökat genom ett skyltprogram som har genomförts på Skogskyrkogården, målning av trappnosar för att minska snubbelrisk samt en tillgänglighetsanpassad smyckningsplats vid minneslunden på Skogskyrkogården. Framtagande av ett möbleringsprogram för stadens begravningsplatser pågår (bänkar, papperskorgar, servicestationer mm). Tillgänglighet handlar också om förbättrad information via hemsida, kundtjänst och andra kanaler. "Hitta-Graven" är Stockholms stads enskilt mest besökta hemsida med 104 000 besökare. Ett arbete pågår med att undersöka om sökfunktionerna på "Hitta-Graven" kan utökas.

Personalen har också utbildats kring "när ett funktionshinder kan bli till ett handikapp", dvs hur en genomtänkt fysisk miljö och ett bra bemötande undanröjer hinder i vardagen för personer med funktionsnedsättning.

Trygghetsanalyser ska leda fram till satsningar som ökar tryggheten, exempelvis bättre belysning, röjning av buskar mm. Ett arbete pågår med att sänka höjden på häckar till max 1,40 m. Belysningsprojekt som både omfattar underhåll och investeringar har under året omfattat Galärvarvskyrkogården, Skogskyrkogården samt Västberga begravningsplats. Skötseln och tryggheten vid stadens innerstadskyrkogårdar har lyfts fram i den dialog som förs vid bidragsgivningen till innerstadsförsamlingarna.

När det gäller synpunkter/klagomål på begravningsplatserna är de fler än uppsatt mål: I huvudsak rör det sig om problematik som förvaltningen känt till och åtgärdat, exempelvis att den nya skötselentreprenaden på Brännkyrka kyrkogård inte uppnått avtalad kvalitet och att bevakningsanläggningarna på Skogskyrkogården, Sandsborgskyrkogården och Norra begravningsplatsen har haft stora driftsproblem under sommaren.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
Andel reklamationer avseende gravskötselavtal	0,03 %	0,1 %	2010

Kommentar:

Indikatoren har missvisande målvärde, eftersom värdet är bättre ju mindre procenttal som redovisas. därför har målet uppnåtts med råge.

Verksamhetsberättelse Nämnd

Antal allmänna klagomål på ■ begravningsplatserna	536	350	2010

Kommentar:

Antalet synpunkter och klagomål speglar i hög grad de problem som förvaltningen haft vetskap om, exempelvis att entreprenören på Brännkyrka kyrkogård haft problem med att upprätthålla beställd kvalitet (24% av alla klagomål) och fel på bevattningsanläggningar, exempelvis på Skogskyrkogården, Sandsborgskyrkogården och Norra begravningsplatsen.

Antal besökare på söktjänsten "Hitta ● graven"	104 000	100 000	2010

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☑ Belysningsåtgärder	2010-01-01	2010-12-31	
☑ Kundundersökning, bänkar, trygghet, tillgång till toaletter mm.	2010-01-01	2010-08-31	
● Möbleringsprogram	2010-01-01	2011-12-31	
● Skyltprogram	2009-01-01	2011-12-31	
● Tillgång till och upprustning av toaletter	2010-01-01	2012-12-31	
☑ Utbildning i "när ett funktionshinder blir till ett handikapp"	2010-01-01	2010-12-31	

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
Telefon 08 508 30 100
Epost karin.soderling@stockholm.se

www.stockholm.se

KF:s INRIKTNINGSMÅL 2:**2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras**

Nämndens verksamheter ska kännetecknas av hög kvalitet, god service och valfrihet i utbudet av tjänster. De låga antal klagomål på de serviceavtal som avser gravskötsel (0,03%) är ett kvitto på det. Samtidigt har det pågått ett arbete med att intensivifiera kvalitetsarbetet. Kundtjänsten har utökat sina telefontider, nya IT-lösningar har prövats för effektivare handläggning vid gravbesiktningar, kapellenheten har utökat sin service genom att erbjuda kapelltider på helger och kvällstid. Enkäter och kundundersökningar har genomförts för att kunna utveckla servicen.

Under året har planeringen fortsatt för ett nytt krematorium vid Skogskyrkogården som ska ersätta befintlig krematorieanläggning vid Skogskrematoriet. Det är en delikat uppgift att ersätta och komplettera den befintliga anläggningen som har höga arkitektoniska och konstnärliga värden. Förutom höga konstnärliga och antikvariska värden ska det nya krematoriet medföra en anläggning med god arbetsmiljö och utrustad med det senaste inom krematorie- och energiteknik. Projektet dras med en försening om 5-6 månader varför invigning av det nya krematoriet planeras till slutet av år 2012.

Kvalitet och valfrihet ökar i och med utveckling av verksamheten. På Norra begravningsplatsen har en ny askgravlund byggts. Nya askgravplatser

/askgravlundar planeras även på Sandsborg och Skogskyrkogården. Planeringen av en utvidgning av Bromma kyrkogård fortgår och projektet har handlats upp under hösten. De höga anbuderna har dock tvingat förvaltningen att sänka ambitionen och göra en omprojektering och en ny upphandling.

En ny begravningsplats planeras på Järvafältet och här har en internationell arkitekttävling avslutats och vinnande förslag, "Öarna" ska nu bearbetas i detaljplan. Alla 111 inlämnade bidrag i tävlingen ställdes ut under våren i Tensta gymnasium och i samband med utställningen genomfördes olika dialogforum, seminarier och andra aktiviteter i lokalsamhället runt Järvafältet.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:**2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald**

● Uppfylls helt

Servicen har förbättrats genom nya IT-lösningar, ett utökat antal kapelltider vid veckosluten samt att kundtjänsten har utökat telefontider och öppenhållande. Anpassningar pågår vid flera begravningsplatser för att möta efterfrågan på nya gravskick. På Norra begravningsplatsen har en askgravlund byggts, vid Skogskyrkogården och Sandsborgskyrkogården planeras för nya askgravplatser/askgravlundar. Vid Norra begravningsplatsen planeras för ett nytt barngravkvarter.

Verksamhetsberättelse Nämnd

Planeringen för en ny begravningsplats på Järva friområde har fortsatt under året. En ca 25- 30 hektar stor begravningsplats planeras och under året har inventeringar och utredningar i området gjorts samtidigt som 111 förslag har bedömts i den arkitekttävling som vanns av danska arkitekter; Kristine Jensen och Poul Ingemann med förslaget "Öarna". Tävlingsbidragen ställdes ut på Ross Tensta gymnasium och i samband med utställningen har dialogforum anordnats med olika föreläsare kring begravningstraditioner, arkitektur mm.

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
I samarbete med kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva etableras.	2008-01-01	2012-12-31	

Kommentar:

Planeringen för en ny begravningsplats vid Järva friområde fortgår. Nogrannare mark- och hydrologiska undersökningar fortgår och samtidigt har den allmänna arkitekttävling för gestaltningen avslutats. Det vinnande förslaget, "Öarna", ska bearbetas och utgöra grund för detaljplanarbetet. Under året har kommunikationen kring tävlingen varit i fokus, med utställningar, dialogforum, seminarier mm.

NÄMNDMÅL:

Kyrkogårdsnämnden ska erbjuda god service samt stor valfrihet i utbudet av tjänster

- Uppfylls helt

God service ska prägla hela nämndens verksamhet och servicen har förbättrats genom nya IT-lösningar, utökat antal kapelltider vid veckosluten samt att kundtjänsten utökar telefontider och öppenhållandet. 14 urngravsättningar och 18 begravningsceremonier har ägt rum på helgerna vilket är i paritet med föregående år. Nya IT-lösningar har prövats vid besiktning av gravar för att ge snabbare handläggningstider.

Förutom de aktiviteter som beskrivs nedan pågår planeringen för en ny askgravplats på Skogskyrkogården. Genomförandebeslut har fattats avseende en utbyggnad vid Bromma kyrkogård. Upphandling av byggtreprenaden har dock avbrutits på grund av för höga anbud. I övrigt pågår planering för en askgravplats/askgravlund på Sandsborg och ett barngravkvarter vid Norra begravningsplatsen.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Askgravlund/askgravplats på Sandsborgskyrkogården	2010-01-01	2011-10-31	

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
 Telefon 08 508 30 100
 Epost karin.soderling@stockholm.se

www.stockholm.se

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☐ Nytt barngravkvarter på Norra begravningsplatsen	2010-01-01	2010-12-31	Avvikelse
Kommentar: Nytt barngravkvarter kan stå klart tidigast 2011-12-31.			
☒ Utvidgning av Bromma kyrkogård	2009-04-01	2011-10-31	
Kommentar: Upphandlingen avbröts på grund av alltför hög prisbild på de inkommande anbuden. Ny projektering görs 2011.			
☒ Öppethållande och telefontider hos kundtjänsten	2010-01-01	2010-11-30	
☒ Översyn av punktlighetsmål	2010-01-01	2010-09-30	

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Uppfylls helt

Kyrkogårdsnämnden har minskat sjukfrånvaron till 4,5 % år 2010. Det har arbetats mycket med uppföljning av sjukskrivningar och tidigt insatta rehabiliteringsinsatser. Minimering av tunga arbetsmoment och prioritering av friskvårdsinsatser är en del i detta arbete.

Jämställdhets- och mångfaldsarbetet har fortsatt, bland annat med satsningar på kompetensutveckling och chefsutveckling. Andelen utrikes födda har ökat bland nyrekryterade liksom andelen kvinnor i arbetsledande befattningar.

Rökfri arbetstid

Informationsinsatser har gjorts till alla anställda och nämnden erbjuder (och betalar för) anställda som önskar delta i ”sluta röka grupper” (företrädesvis i företagshälsovårdens regi) samt subventionerar hjälpmedel för rök- och snusavvänjning under en period om 3 månader.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
☐ NöjdMedarbetarIndex (alla nämnder/bolag)		65	62	2010

Kommentar:

Det har inte genomförts en medarbetarenkät under 2010 varför indikatorn inte kan följas upp.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Sjukfrånvaro (alla nämnder/bolag)	4,5 %	5 %	5,0 %	2010

NÄMNDMÅL:
Medarbetare och chefer ska ha rätt kompetens, ett etiskt förhållningssätt samt ge ett värdigt bemötande av kunder och besökare.

● Uppfylls helt

Alla ska bidra till att skapa en attraktiv arbetsplats som kännetecknas av hög trivsel, låga sjuktal samt ett öppet och bra arbetsklimat. Jämställdhets- och mångfaldsfrågor ska fortsatt ha hög prioritet. Ett etiskt förhållningssätt ska genomsyra verksamheten.

Kompetensutvecklingsinsatser har genomförts under året, bland annat har kundtjänsten getts utbildning i kundbemötande, utbildningsinsatser har riktas till krematorietechniker och grön kompetens bland kyrkogårdsarbetarna. Arbetsmiljön har förbättrats med hjälp av ombyggnader av personallokaler. Etiska aspekter ska ständigt vara närvarande i det dagliga arbetet och har följts upp vid arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal. Kapellenhetens personal har gått en kurs i värdskap.

Chefsutveckling har under 2010 i första hand fokuserat kring det kommunikativa ledarskapet. Under våren ägnades en heldagskonferens med cheferna åt att diskutera verksamhetsplanering och kvalitetsarbete. Under hösten har påbörjats individuell handledning till cheferna i sitt kommunikativa ledarskap. En inventering har också genomförts bland nyckelpersoner och chefer kring kvalitetsarbete, kommunikation och förändringsprocesser.

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
◆ Andel chefer som under året deltar i stadens utvecklingsprogram	92,31 %	100 %	2010

☐ Andel medarbetare som upplever att arbetsplatsen präglas av ett etiskt förhållningssätt		90 %	2010

Kommentar:

Ingen medarbetarundersökning har gjorts under 2010.

Verksamhetsberättelse Nämnd

Nämndens indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	Period
Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Kurs i hjärt- lungräddning.	2010-01-01	2010-12-31	
☒ Utbildning av krematorietekniker	2009-01-01	2010-12-31	
Kommentar: Krematorieteknikerna ges en flerstegsutbildning som ska resultera i ett "körkort" för krematorietekniker.			
☒ Utbildning i grön kompetens.	2010-01-01	2010-12-31	
☒ Utbildning i kundbemötande för kundtjänsten	2010-01-01	2010-12-31	

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
Telefon 08 508 30 100
Epost karin.soderling@stockholm.se

www.stockholm.se

KF:s INRIKTNINGSMÅL 3:
3.Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Kyrkogårdsnämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet genom att periodiskt och löpande genomföra en konsekvent ekonomisk uppföljning. Arbetet med att följa upp internkontrollplanen har också bidragit till att inriktningsmålet uppfyllts.

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:
3.1 Budgeten ska vara i balans

● Uppfylls helt

Nämnden kan visa på ett överskott med 1,6 Mkr. Överskottet beror i första hand på ökat fonduttag och att kapitaltjänstkostnaderna blivit lägre än budgeterat.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar (alla nämnder)	98,7 %	100 %	100 %	Verksamhetsberättelse 2010
● Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar (alla nämnder)	98,7 %	100 %	100 %	Verksamhetsberättelse 2010
◆ Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	98,7 %		+/- 1 %	2010

NÄMNDMÅL:
Nämndens verksamhet ska präglas av god budgethållning

● Uppfylls helt

Nämnden redovisar ett överskott på 1,6 Mkr. Överskottet beror i första hand på större intäkter via utökat fonduttag och att kapitaltjänstkostnaderna blivit lägre än budgeterat.

Analys av resultaträkning – Uppföljning av driftbudget

Driftbudget	Bokslut 2009	Budget 2010	Bokslut 2010	Differens budget – bokslut 2010
Kostnader	Mkr	Mkr	Mkr	Mkr
Förvaltningschef, nämnd och stab	7,7	6,9	7,2	-0,3
Begravnings- och serviceavdelningen	66,0	66,5	68,6	-2,1
Tekniska avdelningen	32,5	33,6	33,0	0,6
Administrativa avdelningen	39,3	40,1	40,4	-0,3
Kapitaltjänstkostnader	9,3	9,6	9,0	0,6
Summa kostnader	154,8	156,7	158,2	-1,5
Intäkter				
Avgifter	12,9	13,0	12,1	-0,9
Fonduttag	8,3	8,0	9,3	1,3
Övrigt	13,9	12,5	15,2	2,7
Netto	119,7	123,2	121,6	1,6

Årets resultat visar ett överskott om 1,6 Mkr netto. Överskottet beror i huvudsak på ökade intäkter för fonduttag och att kapitaltjänstkostnaderna blivit lägre än budgeterat. Huvuddelen av intäkterna under övrigt ska tillföras begravnings- och serviceavdelningen.

Utfall jämfört med prognoser under året

I nämndens tertialrapporter har förvaltningen redovisat ett prognostiserat resultat om +0,0 Mkr i tertialrapport 1 och +0,5 Mkr i tertialrapport 2.

Kostnads- och intäktsutveckling

Kostnaderna ökade mellan 2009 och 2010 med 3,4 Mkr vilket motsvarar 2,2 %. Intäkterna ökade med 1,5 Mkr vilket motsvarar 4,3%. Personalkostnaderna ökade under året med 0,3 %. Kostnaderna för entreprenader och köpta arbeten ökade under året med 1,2 %.

Analys av balansräkning

Anläggningstillgångarnas totala värde har under 2010 ökat med 13 Mkr. Avskrivningar har gjorts med 6,7 Mkr. Kostnaden för nyanskaffning av maskiner och uppgår till 1,4 Mkr, vilket är en minskning med 0,6 Mkr jämfört med föregående år. Inga utrangeringar av maskiner eller inventarier har gjorts. En maskin med bokfört värde 1 kr har sålts under perioden. Aktivering av fyra projekt avseende luftvärmepumpar har skett med 0,9 Mkr. Projektet Renovering av väggen i Heliga korsets kapell har aktiverats med 0,2 Mkr, samt Maskiner och Inventarier med 1,4 Mkr. Pågående investeringsarbeten har aktiverats med 17,4 Mkr, varav 6,7 Mkr avser Nytt skogskrematorium, 2,0 Mkr Bevattningsanläggning på Norra begravningsplatsen, 0,7 Mkr Skyltprojekt Skogskyrkogården, 2,1 Mkr Luftvärmepumpar Västberga, Spånga och

Verksamhetsberättelse Nämnd

Skogskyrkogården kv 11. 1,5 Mkr avser bergvärme i Norra kapellet och Tallumpaviljongen. 2,0 Mkr Ny begravningsplats Järva, 1,3 Mkr utbyggnad Bromma kyrkogård, 0,3 Mkr Skalskydd, och 0,8 Mkr Ny belysning Skogskyrkogården.

Omsättningstillgångarna har ökat med 0,8 Mkr, ökningen avser upplupna intäkter och beror på att annan förvaltning av misstag makulerat en faktura uppgående till 1 Mkr.

De kortfristiga skulderna har ökat med 2,0 Mkr, främst beroende på ökade leverantörsskulder 1,7 Mkr.

Investeringar

Investering	Budget 2010 Mkr	Bokslut 2010 Mkr
Skogskrematoriet	13	6,7
Begravningsplats på Järvafältet	2,0	2,0
Bevattningsanläggning Norra begravningsplatsen	2,0	2,0
Utvidgning Bromma	13	1,3
Skyltprogram	2,0	0,8
Utbyte av maskiner	1,5	1,4
Askgravplatser	2,0	0,1
Skalskydd Skogskyrkogården	2,0	0,4
Energieffektivisering/belysn	2,5	5,2
Summa	40,0	19,9

Upphandlingen av utvidgningen av Bromma kyrkogård fick avbrytas på grund av för höga anbud. Upphandling av teknikutrustning för Skogskrematoriet har genomförts. Projektet dras med en försening med 5-6 månader.

Investeringar i skyltprogrammet har försenats. En utvärdering av skyltningen på Skogskyrkogården har gjorts som ska vara vägledande för hur skyltningen av Norra begravningsplatsen ska genomföras.

Investeringar i skalskydd har i huvudsak handlat om akuta åtgärder.

Betydande projekt som inte är investeringar

Underhållsplan

11,5 Mkr inom driftbudgeten har avsatts för underhållsåtgärder under året. Under året har följande projekt behövt omprioriterats:

- Dränering av grund och tillgänglighetsanpassningar Skogskapellet

Verksamhetsberättelse Nämnd

- Ommurning av ugn, underhåll av rökkanaler vid Råcksta krematorium
- Reparation av ugnar och processutrustning Skogskrematoriet
- Träd, häck- och buskvård - åtgärder vid almsjukaangrepp - återplanteringar. Kronstabiliseringar.
- Beläggningsarbeten, underhåll av murar och hägnader
- Anläggande av vegetationsytor vid gravkvarter, Strandkyrkogården

På grund av omfattande akuta underhållsåtgärder i krematorierna har vissa omDispositioner gjorts inom underhållsbudgeten. Fasadrenoveringen av Uppståndelsekapellet har försenats på grund av tillståndsprövningar som måste göras innan upphandling görs.

Ombudgeteringar

Kyrkogårdsnämnden begär ombudgetering av investeringsmedel med 20,1 Mkr med hänvisning till förseningar inom investeringsprojekten enligt ovanstående redovisning.

Övrigt

Anmälan av inköp över 100 tkr.

Transporter	101 750,00	Ignis begravningsbyråer ab
Träd och buskvård	158 208,00	Nordic tree care ab
Råckst ommurning	574 640,00	Mitab ab
Bil	154 912,00	Din bil ab
MaskinInköp	262 696,00	Din bil ab
Askgrav NB	189 000,00	Greens anläggnings ab
Larm och bevakning	257 334,00	G4s Ab
Skogskapellet div	145 088,87	JH:s trädgårdsservice ab
MaskinInköp	145 600,00	Lmk maskiner ab
Skogskapellet div	261 250,50	JH:s trädgårdsservice ab
Träd och buskvård	226 706,00	Nordic tree care ab
Div kostn	162 000,00	Greens anläggnings ab
Strandkyrkogården	119 500,00	Tony lindström smide
It konsulter	131 250,50	Aggrando ab
Studieresa	147 387,00	Björks busstrafik
Nyplantering träd buskar	114 916,90	Billbäcks trädskola ab
Stenarbeten	100 222,38	Vivaldi ab
Div kostn	100 000,00	Beva bevattningsteknik
Uppståndelsekapellet, fasadrenovering	100 000,00	Teknisk målerikonstult ab
MaskinInköp	498 000,00	Willecenter ab
Spängning	109 671,00	Ekström & Lidström
Licenser mm	290 420,00	Aggrando ab
MaskinInköp	187 000,03	Nyab

Verksamhetsberättelse Nämnd

Div kostn	149 364,75	GW asfalt
MaskinInköp	105 000,00	Beck maskiner ab
Stora Gravkoret	137 955,25	Södermalmsmur&puts
Belägg NB	128 000,00	Greens anläggnings ab
Belägg NB	111 000,00	SH bygg
Strand ekonomibygnad	119 500,00	Tony lindström smide
Skogskrem Ommurning	283 335,25	Tabo incinerator ab

KF:s MÅL FÖR VERKSAMHETSOMRÅDET:

3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

● Uppfylls helt

Jämfört med övriga storstadsregioner har nämnden ett effektivt resursutnyttjande. Begravningsavgiften är också den lägsta i landet.

Skogskrematoriet II

Ett stort åtagande under året har varit att genomföra projektering och upphandling av det nya krematoriet vid Skogskyrkogården. Arkitekttävlingen avslutades i december 2009 och ambitionen är att genomföra det vinnande förslaget med hög kvalitet i utförandet samt inom budgetramen för projektet. Under 2010 har projektering av anläggningen pågått. En upphandling av teknikutrustning har genomförts. Noggranna analyser har kring påverkan på kulturmiljön, kulvertdragningar mm har studerats inför bygglovframställan. Byggnation planeras påbörjas 2011 och invigning i slutet av år 2012.

Kvalitetsarbete

Ingen av enheterna har ansetts förberedda att under 2010 tävla i stadens kvalitetspris då 2010 är första året som enheterna har arbetat fram verksamhetsplaner enligt stadens ILS. Under året har utbildningsinsatser gjorts till enhetscheferna som handlar om målstyrning och kommunikativt ledarskap och förhoppningsvis år 2011 kan någon enhet delta.

KF:s indikatorer	Periodens utfall	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Administrationns andel ♦ av de totala kostnaderna (alla nämnder)	11,5 %	10,5 %	minska	2010
Antal tävlande i ● kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	0 st	0 st	öka	2010

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
 Telefon 08 508 30 100
 Epost karin.soderling@stockholm.se

www.stockholm.se

KF:s aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Nämnden ska investera i nytt • Skogskrematorium.	2010-01-01	2012-12-31	

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
Telefon 08 508 30 100
Epost karin.soderling@stockholm.se

NÄMNDMÅL:**Nämndens resursutnyttjande ska präglas av hög effektivitet.**

Uppfylls helt

I jämförelse med övriga storstadsregioner håller nämnden hög effektivitet. Begravningsavgiften på 7 öre är för närvarande lägst i landet. Under 2010 har gjorts satsningar på energieffektiviseringar och förnyade administrativa rutiner inom gravadministrationen. Delar av de administrativa lokalerna vid Globen lämnades den 1:a oktober.

Nämndens aktiviteter	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
☒ Jämförelsetal tas fram för grönskötsel, kremeringar mm	2010-01-01	2010-12-31	

Synpunkter och klagomål

Synpunkter och klagomål hanteras i första hand i direkt dialog mellan ansvarig enhetschef och den klagande. Det kan förekomma synpunkter såväl från gravrättsinnehavare, anhöriga, besökare som samarbetspartners från begravningsbyråer eller andra. Förvaltningen utreder alltid det inträffade och, där det är befogat, ser över sina rutiner. I vissa fall tillskriver den klagande kyrkogårdsnämnden/förvaltningen. Övervägande delen av klagomålen och synpunkterna handlar om olika syn på skötselnivå, brister i gravskötsel och plantering, personalens tillgänglighet och uppträdande samt synpunkter på begravningsplatsernas utveckling, belysning och tillgänglighet.

Redovisade klagomål/synpunkter har ökat från 360 st (2009) till 535 st år 2010. Ökning beror i hög grad på att entreprenören vid Brännkyrka kyrkogård hade svårt att upprätthålla beställd kvalitet. Dessutom har beattningsanläggningarna vid Skogskyrkogården, Sandsborgskyrkogården och Norra begravningsplatsen haft driftstörningar vilket genererat klagomål under den varma årstiden. Även positiva synpunkter, 222 st, har noterats.

Förvaltningen kompenserar gravrättsinnehavaren när brister i gravskötsel förekommit. Förutom omedelbar rättelse kan förvaltningen också förlänga gravskötselavtalet utan kostnader för gravrättsinnehavaren. Detta har skett i 23 fall under 2010 (41 fall 2009).

Synpunkter på verksamheten i mer generella termer diskuteras också i de samverkansorgan som finns, exempelvis i BESK-gruppen.

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
Telefon 08 508 30 100
Epost karin.soderling@stockholm.se

www.stockholm.se

Övrigt

Här nedan följer en beskrivning i siffror över nämndens verksamhet som avser antal gravsättningar, kremationer, ceremonier i nämndens kapell, antal skötseluppdrag och gravvårdsärenden.

Antalet gravsättningar 2010 (2009)

Begravningsplats/ kyrkogård	Kistgrav- sättningar 2010 (2009)	Askgravsättnin- gar i grav och nisch 2010 (2009)	Gravsättning ar i minneslund 2010 (2009)	Totalt 2010 (2009)
Norra begravningspl.	95 (89)	584 (620)	151 (165)	830 (874)
Räcksta	66 (74)	135 (150)	220 (232)	421 (456)
Bromma	19 (20)	206 (227)	217 (197)	442 (444)
Hässelby	3 (8)	3 (0)	72 (75)	78 (83)
Spånga	57 (48)	89 (59)	68 (81)	214 (218)
Galärkyrkogården	0 (0)	109 (89)	106 (105)	215 (194)
Skogskyrkogården	265 (269)	1 204 (1 236)	1 525 (1 446)	2 994 (2 951)
Brännkyrka	0 (0)	67 (76)	247 (235)	314 (311)
Västberga	5 (3)	115 (97)	0 (0)	120 (100)
Strandkyrkogården	48 (57)	9 (6)	22 (21)	79 (84)
2010 (2009)	558 (568)	2 521 (2 560)	2 628 (2557)	5 707 (5685)

Kommentar: I Skogskyrkogårdens siffror ingår även Sandsborgskyrkogården.

Antalet kremationer

Krematorium	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Skogskrematoriet	3 974	3 999	3 942	4 021	3 965	3 928
Räcksta krematorium	3 703	3 534	3 614	3 488	3 367	3 712
Summa	7 677	7 533	7 556	7 509	7 332	7 640

Kommentar: Under 2010 har krematorierna tagit emot fler kremationer från grannförsamlingar än under 2009 på grund av ombyggnationer mm.

Antalet ceremonier

Begravningsplats	Kapell	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Norra begravningsplatsen	Norra kapellet	387	195	327	252	264	307
	Stora gravkoret	44	129	56	57	68	57

Verksamhetsberättelse Nämnd

Galärvarvskyrkogården	Galärvarvskapellet	19	17	9	23	21	21
Sandsborgskyrkogården	Sandsborgskapellet	74	58	48	27	32	23
Skogskyrkogården	Heliga Korsets kapell	209	250	155	145	250	213
	Hoppets kapell	871	823	836	810	790	766
	Trons kapell	714	678	702	695	653	602
	Uppståndelsekapelle	161	166	104	119	147	122
	†	126	140	164	250	360	454
	Skogskapellet			138	63		
	Uppst/Heliga korset						
Västberga begravningsplats	Västberga kapell	12	25	12	12	17	14
Räcksta begravningsplats	Rosens kapell / Liljans kapell	422	373	396	382	393	368
Totalt		3039	2801	2 947	2835	3 007	2 959

Antalet gravskötseluppdrag

Kyrkogård	Totalt					Avtalsperiod 2010		
	2006	2007	2008	2009	2010	1 år	Flera år	All framtid
Norra	25	25	25 041	25 092	25028	4510	8912	11606
Räcksta	2 218	2 121	2 230	2 259	2219	1114	1105	-
Bromma	6 156	5 897	5 794	5 799	5709	2220	3275	214
Hässelby	1 221	1 113	1 180	1 210	1198	516	539	143
Spånga	2 879	2 755	2 836	2 834	2771	1147	1293	331
Galärvarve	1 088	1 088	1 094	1 096	1096	14	16	1066
Sandsborg	6 339	6 092	6 201	6 123	6269	1393	2733	2143
Skogskyrko	34	32	32 335	31 956	30910	13260	15074	2576
Brännkyrka	1 517	1 434	1 453	1 459	1426	451	740	235
Västberga	3 241	3 107	3 097	3 020	2942	1182	1691	69
Strandkyrk	63	84	103	131	116	90	26	-
Summa	84	81	81	80	79684	25897	35404	18383

Antal gravvårdsärenden

Under 2010 har 1125 ansökningsärenden behandlats. 41 ärenden har avslagits och 2 ärenden har överklagats. 49 ärenden har handlagts som handlat om borttagande av gravsten.

Antal gravrättsärenden

Sammanlagt 2436 ärenden har handlagts. Ärendena fördelar sig på följande kategorier:

Överlåtelse 196 st, anmälan 659 st, återlämnande 192 st, återupplåtelse av förverkad gravrätt 77 st.

Verksamhetsberättelse Nämnd

Arbete med gravrätter där tiden gått ut: Förnyade 1092 st, återlämnade 220 st.

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
Telefon 08 508 30 100
Epost karin.soderling@stockholm.se

Uppföljning av internkontrollplan

Under 2010 omfattade internkontrollplanen fyra punkter. Samtliga av dessa punkter har följts upp under året. En inventering och genomgång av försäkringsvärden har gjorts i samarbete med S:t Erik försäkring, en redovisning kring underhållsplanering har gjorts i särskilt ärende till nämnden.

En fortsatt inventering och utredning av risker samt åtgärder vid befarade trädskjudomar har genomförts. Särskilt fokus har lagts vid innerstadskyrkogårdarna, Brännkyrka kyrkogård och Norra begravningsplatsen där samordnade insatser har gjorts tillsammans med församlingarna.

Uppföljning av 2010-2012 års Jämställdhets- och mångfaldsplan

Enligt stadens ”Riktlinjer för nämnder och styrelser jämsälldhets- och mångfaldsarbete”, ska planarbetet årligen följas upp och eventuella avvikelser från mål anges i samband med verksamhetsberättelsen. Analys och utvärdering av resultatet från föregående planperiod skall redovisas i den nya planen för kommande treårsperiod. Målen för personalarbetet 2010 har i allt väsentligt uppfyllts.

- Andelen utrikes födda har ökat
- Andelen kvinnor i arbetsledande befattningar har ökat
- Personalens utbildningsnivå har ökat
- Sjukfrånvaron har minskat

Utbildningsinsatser som kan omnämnas är utbildning i kundbemötande för kundtjänsten samt utbildning för all personal kring diskrimineringslagen via en utbildning kring funktionsnedsättningar.

Målen ”Öka antalet medarbetare som deltar i hälsobefrämjande aktiviteter” samt ”Förbättra samverkan och kommunikation” har uppfyllts genom bland annat ökat antal som utnyttjat subvention av träningskort och genom chefsatsningar på ledarskapsutveckling och kommunikativt ledarskap.

Nämndens arbete under året

Nämnden har sammanträtt sex gånger under 2010. I samband med junisammanträdet gjordes ett studiebesök på Sandsborgskyrkogården. Ledamöter från nämnden deltog i SKKF:s rikskonferens 24-25 maj i Luleå. Nämnden har också haft ett dialogmöte med handikapprådet.

Förutom beslut om verksamhetsplan, treårsplan och verksamhetsuppföljningar kan nämnas bl a genomförandebeslut om utvidgning av Bromma kyrkogård, beslut om ny upphandling av markskötsel vid Brännkyrka kyrkogård, remissvar på den statliga begravningsutredningen, planering för ny kistgravlund, frågor kring

Verksamhetsberättelse Nämnd

gravöppning, underhållsskuld och kring processen mellan dödsfall och gravsättning.

Internationellt och nationellt samarbete och utbyte

Kyrkogårdsförvaltningen deltog med tre representanter i organisationen ASCE:s (The Association of Significant Cemeteries in Europe) årliga möte, denna gång i Cagliari på Sardinien. Ämnet för konferensen var underhåll och bevarande av kulturarvet. Inom nätverket Nordiska Världsarv deltog förvaltningen med tre representanter vid en konferens i Visby. Temat för konferensen var "A global responsibility in our hands".

Representanter från förvaltningen har under längre tid varit medlemmar i styrelsen för Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF) samt för dess forskningsstiftelse och tekniska delegation. Stockholm är förbundets största enskilda medlem. SKKF:s årliga rikskonferens hölls i år i Luleå. Stockholm representerades av såväl politiker från kyrkogårdsnämnden som tjänstemän. SKKF:s regionala avdelning SSIB har haft flera aktiviteter under året. Förvaltningsledning och nämndens presidium deltog i oktober i det årligen återkommande storstadsmötet mellan huvudmännen för begravningsverksamheterna i Malmö, Göteborg och Stockholm. Denna gång var mötet förlagt till Stockholm.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Föreningen Sveriges Kyrkogårdschefer anordnade sin årliga konferens i Kalmar i september. Temat var miljö. Stockholm var representerade med såväl nämndledamöter, förvaltningsledning som miljöombud från verksamheterna.

Förvaltningen deltar i Partnerskap Alnarp, Sveriges Lantbruksuniversitet, ett samarbetsnätverk för att stödja forskning och utveckling inom kyrkogårdsbranschen.

Nationell Begravningsrådet har under 2010 sammanträtt sex gånger. Rådet består av representanter från Svenska Kyrkan, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och SKKF. Förvaltningschefen ingår i rådet som en av SKKF:s tre representanter

Bilagor

1. KN_VB2010 nyckeltal
2. vb10KN (2)

Verksamhetsberättelse Nämnd

Adress Box 9, 121 25 Stockholm-Globen
Telefon 08 508 30 100
Epost karin.soderling@stockholm.se